

**ANi^{22.}
MAT
ERA**

Kinotripov svetovni jagodni izbor

PEDAGOŠKO GRADIVO

2025

15+ LET

Kazalo

2	<u>UVOD</u>
3	<u>IN BILA BI LEPA</u>
4	<u>PIETRA</u>
5	<u>SEN</u>
6	<u>ZUNAJ ČASA</u>
7	<u>PISMA MALEGA JIMMYJA</u>
8	<u>CARMELA</u>
10	<u>KVOTA</u>
11	<u>MOJE MNENJE O FILMU</u>

Pedagoško gradivo je namenjeno strokovnim delavcem vzgojno-izobraževalnih zavodov. Veseli bomo vaših odzivov in poročil o uporabi gradiva; pošljete jih lahko na naslov: petra.gajzler@animateka.si.

Kolofon

Pedagoško gradivo
KINOTRIPOV SVETOVNI JAGODNI IZBOR

BESEDILA	Anja Banko
OBLIKOVANJE	Matic Brinc
UREDILA	Petra Gajžler
JEZIKOVNI PREGLED	Maja Ropret
SLIKOVNO GRADIVO	Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta
V DIGITALNI	
OBLIKI IZDALO	Društvo za oživljanje zgodbe 2 koluta v sodelovanju z Društvom Slon, 2025

Uvod

Kinotripov svetovni jagodni izbor je del Mednarodnega festivala animiranega filma Animateka. Prinaša kakovosten in pester program najboljših kratkih animiranih filmov z vsega sveta. Filmi obravnavajo najrazličnejše tematike, ki so blizu mladim od 15. leta dalje. Vsebinsko in likovno raznolike filme, ki prinašajo pogled z drugačnega zornega kota in spodbujajo kritično razmišljanje o svetu, smo izbrali v sodelovanju z Mednarodnim filmskim festivalom Kinotrip, ki ga ustvarjajo mladi za mlade. Letošnji program prinaša mladostno navdahnjen, družbenokritičen in slogovno raznolik nabor sedmih filmov, ki se med drugim dotikajo telesne podobe, kapitalizma, izgorelosti, okoljske krize, spolne identitete, medgeneracijskih odnosov in ženskih pravic. Program z raznolikimi tehnikami animiranja in svojevrstnimi avtorskimi slogi priča o moči umetnosti in animacije pri opisovanju posameznikovega občutenja sveta in razmišljanju o družbeni stvarnosti.

In bila bi lepa

Mathilde George, Francija, 2025, 10'10",
v francoščini s slovenskimi podnapisi

Et je deviendrais belle

Moje prsi? Premajhne so, še Fanny je to rekla. Rit? Obupna je! Obraz? Za bruhat ... Z Muse bi lahko postala drug človek. V samo 30 dneh bi imela vitkejše noge, polnejše prsi in čvrstejšo zadnjico. In končno bi bila lepa.

Izhodišča za pogovor

Opišite, kako Agathe zapade v motnje hranjenja. Od kod izvira nezadovoljstvo z lastno podobo? Kakšno vlogo igrata družba in okolje? Pomislite na pogovore v službi (mafini kot tolažilo za slabo razpoloženje in na drugi strani sodelavka na »jabolčni dieti«), pogovore med prijatelji (t. i. *body shaming* oz. zasme-hovanje, kritiziranje videza), oglase v okolici (npr. na postaji podzemne železnice – na eni strani oglas za izdelke za hujšanje, na drugi nič manj zapeljiv ženski obraz, ki zagriže v burger). Agathe se odloči, da bo shujšala s pomočjo aplikacije za hujšanje *Muse*. Kako je videti ta postopek? Ko Agathe vpiše svoje telesne mere, dobi navodila za prehranjevanje (npr. kaj je v njenem hladilniku sprejemljivo in kaj ni), svoj »napredek« spremlja s tehtnico, podatke vnaša v aplikacijo, ta pa jo ob doseženem cilju nagradi. Kakšne so te nagrade? Kuponi za popust pri nakupu novih izdelkov istega proizvajalca, od tablet za hujšanje do ličil. Kaj menite o tovrstnih aplikacijah, dietah in nagrajevanju? Aplikacija uporabnika povsem posrka vase, dokler ne določa vseh vidikov njegovega oz. njenega življenja. Kaj se zgodi z Agathe, z njenim vsakdanjim življenjem, s službo, prijatelji? Kaj o Agathinem duševnem stanju pove njeno razmetano stanovanje? Izolirano Agathe doma ves čas spremlja tudi mačka, ki učinkuje kot poveden komentar in opozarja na Agathino škodljivo obnašanje. Zgovoren je tudi sanjski prizor, v katerem si Agathe odreže del stegna. Kako bi opredelili prizor – vas spominja na prizore iz žanra *body horrorja* oz. telesne grozljivke? Agathino stremljenje po popolnem telesu se izkaže za samouničevalno. Kaj se zgodi, ko Agathe doseže svoj cilj? Pred tem je zelo poveden tudi prizor, v katerem se Agathe zgrudi in skoraj obupa. Nagovori jo ženska s plakata, dvignjena na visoko in oddaljeno, torej nedosegljivo peščeno sipino. Kaj sploh je popolno, lepo telo? Aplikacije, prehranski dodatki, piramidni sistemi, vplivneži ali guruji zdravega življenja so danes morda še bolj kot nekoč prisotni na vsakem koraku – družbena omrežja, ki so oddaljena le klik, so preplavljena z njimi, podobno kot je mesto, v katerem živi Agathe, preplavljeno z oglasi o hujšanju. Kako vplivajo tovrstni oglasi na vas in vaše vrstnike? Kako se vi in vaši vrstniki soočate z družbenimi pritiski glede telesne podobe? Kakšno vlogo igrajo družbena omrežja, okolje, prijatelji? Kakšen je po vašem mnenju zdrav odnos do lastnega telesa? Pomenljivo (morda tudi ironično) je tudi poimenovanje izdelkov za hujšanje *Muse* – muza. Kako razumete ta naslov? V filmu se v nekem prizoru pojavi tudi aktivističen zapis, ki ni izpisan do konca – *nos corps, nos choix*, tj. naša telesa, naša izbira. Ta izvira

iz znamenitega feminističnega slogana »My body, my choice« – moje telo, moja izbira, ki se je konec 60. in v začetku 70. let 20. stoletja (v drugem valu feminizma) pojavljalo ob protestih za pravico do splava, kontracepcije in drugih demonstracijah za ženske pravice. Kaj veste o zgodovini feminističnih bojov in gibanjih za ženske pravice ter kakšno vlogo igra pri tem žensko telo?

Ideje za dodatne dejavnosti

Kaj pomeni *body shaming*? Preberite si razmišljanje na blogu revije *Pil*.

O epidemiji *body shaminga* lahko prisluhnete tudi v epizodi podkasta *Stuff Mum Never Told You*. (v angleščini) Na nasprotni strani najdemo gibanje *body positivity*, ki se zavzema za pozitivno sprejemanje telesa. Kratka zgodovina tega družbenega gibanja (v angleščini) na [tej povezavi](#).

Žanr *body horrorja* oz. telesne grozljivke zelo slikovito prikazuje odnos družbe, posameznika do telesa, pri čemer je žensko telo največkrat v poziciji žrtve. Obenem je žensko telo tudi največkrat predmet mutacij, telesnih sprememb (nosečnost, menstruacija itd. so v patriarhalni logiki razumljene kot deviacije od normativnega moškega telesa). Eden od izstopajočih naslovov v zadnjem času je film **Substance** (The Substance, Carolle Fargeat, 2024) z Demi Moore v glavni vlogi, ki se loteva problema družbenega odnosa do staranja in hitrih rešitev, kot jih prinaša kapitalizem. Izbran seznam tematskih filmskih naslovov (v angleščini) je dostopen [tukaj](#).

O tehniki animiranja

Film je nastal v tehniki 2D risane računalniške animacije. Pri tem način dela ostaja enak kot pri tradicionalni risani animaciji (risanje sliče za sličico), le da je z rabo tehnologije in računalniških orodij olajšan postopek animacije. Svinčnik, papir ali PVC folije tako nadomestita računalniška tablica za risanje in programska oprema.

Pietra

Cynthia Levitan, Španija, Portugalska, Poljska, Brazilija, Litva,
2024, 13', brez dialogov

Pri sanjarjenju o presenetljivih medčloveških povezavah je cvet – nežen, a hkrati revolucionaren – dejanje ljubezni v zadušljivem svetu in objemu tradicionalne portugalske četrti.

Izhodišča za pogovor

Opišite protagonistki filma – kdo sta Pierre oz. Pietra in Teresa? Čeprav se na prvi pogled zdi, da ne poznamo njunih predzgodb, lahko ob pozornem ogledu iz njenega okolja razberemo veliko informacij o njej: bodite, na primer, pozorni na predmete v hiši, stanovanju (npr. fotografije po stenah, od udarcev palice preluknjan strop, album oz. dnevnik oblek, fotoaparate ...). Bi lahko rekli, da imata protagonistki nekaj skupnih točk? Obe sta osamljeni, imata umetniško žilico (šivilja, fotografinja). Kako se sosedu, ki sprva obnašata druga do druge oziroma drug do drugega? Zakaj se starka odpravi potrkati na vrata in kako se odzove, ko sosedu zagleda kot žensko? Starka Pietri podari čudovito rdečo obleko, ki jo sešije sama – kaj s tem izkaže sosedu? Kako Pietra povrne pozornost (starki skozi objektiv fotoaparata omogoči vidnost – jo naredi vredno pogleda, lepo, zaželeno)? Podobno kot se Pietra ne počuti domače v svojem primarnem spolu, se tudi Teresa ne počuti domače v podobi, ki jo zagleda v ogledalu. Kakšni občutki prevzamejo stanko – zakaj je s svojo podobo nezadovoljna? Kakšni so izzivi starosti, kako na starostnike gleda družba? Odrinjenost na družbeni rob je gotovo občutek, ki prevzema tako Pietro kot Tereso. Kako razumete simbol rože – rdečega nageljna? Ena od možnih interpretacij je, da je Pietra s šopkom rož pokopala Pierra – svojo moško identiteto (Pietra v stanovanju v škatlo pospravi zadnje obleke svoje prejšnje identitete, jo prelepi z napisom Pierre ter postavi pred vrata), Teresa pa je posušeno rožo v svoj spominski album nalepila kot spomin na začetek nečesa novega – prijateljstva, sprejemanja, zaupanja. Ali menite, da je film pri prikazu odnosa realističen ali naiven? Kakšne so vaše izkušnje z medgeneracijskimi odnosi? Kako se starejši obnašajo do mlajših in nasprotno – so odprti, polni predsodkov (kakšnih?)? Kako so lahko starejši in njihove izkušnje koristni za mlade in nasprotno?

Ideje za dodatne dejavnosti

Med osrednjimi temami filma sta skrb in vzpostavljanje medgeneracijskih vezi. Pojem medgeneracijskega sodelovanja je v družbi, ki se stara, eden ključnih gradnikov pravičnega in vzdržnega družbenega sistema. Tudi v Sloveniji predstavljajo starejši največjo družbeno skupino. 15,4 % slovenskega prebivalstva ima več kot 65 let in le 15 % je mlajših od 15 let. Takšna struktura prebivalstva nam nakazuje družbene posledice v prihodnosti. Razmislite, zakaj je medgeneracijsko sodelovanje pomembno. Kaj lahko starejša generacija preda mlajšim in nasprotno?

Več o medgeneracijskem sodelovanju si lahko preberete na spletni strani Zveze društev upokojencev Slovenije.

Tema medgeneracijskih odnosov je v filmih in literaturi pogosta. Naštejte nekaj naslovov (npr. **Nebraska** [Alexander Payne, 2013], **Harold in Maude** [Harold and Maud, Hal Ashby, 1971] ...). Katere so običajno lastnosti starejših in mlajših oseb? Posebej starejši so pogosto prikazani zelo stereotipno, kot stranski liki, ki tako ali drugače podpirajo mlajše glavne junake ali junakinje. Kratek razmislek o problemu stereotipizacije starejših si lahko preberete (v angleščini) [tukaj](#).

O tehniki animiranja

Film je narejen v tehniki lutkovne stop animacije, ki temelji na oživljanju lutk in drugih tridimenzionalnih predmetov, ustvarjenih iz različnih materialov. Zaradi zahtevnosti produkcije je lutkovni animirani film v komercialni produkciji danes redkost, ima pa poseben status med avtorskimi filmi. Najbolj znana slovenska avtorica, ki ustvarja v tej tehniki, je Špela Čadež.

Sen

Semiramis Mamata, Grčija, 2025, 4'58",
brez dialogov

Čarobno popotovanje, pobeg iz resničnosti. Film spremlja človeka in njegove živalske prijatelje na pustolovščini v pisanem sanjskem svetu.

Izhodišča za pogovor

Kako bi opisali dogajanje v filmu? Kateri je prvi prostor, v katerem se znajdemo? Tovarna, tekoči trak, delavci so zaprti v steklene kocke. Kako se delavci, ki so pomenljivo vsi tudi videti enako, počutijo – utesnjeno, izgorelo (steklene kocke jih stiskajo, njihove roke so rdeče od dela)? Eden od delavcev se izmuzne iz steklene kocke – kaj se zgodi? Protagonist se z živalskimi prijatelji skozi svetleči portal odpravi na mavrično potovanje po nenavadni sanjski deželi. Kaj se zgodi potem? Ko se zbudi iz sanj, steklena kocka – lahko jo razumemo tudi kot kletko – počti. Protagonist se po tekočem traku odpravi proti izhodu, kjer se odpre sanjska dežela. Kako razumete konec filma? Čeprav se zdi, da se junak osvobodi okovov, je sistem neskončne produkcije naravnost demoničen – produkt, ki ga sestavljajo delavci, so namreč novi delavci in nastalo prazno mesto za tekočim trakom se v trenutku zapolni z novim. Kaj menite, kaj je sporočilo filma? Kako film komentira kapitalistični sistem, ki ga simbolizira tovarniški tekoči trak? Ali obstaja rešitev – je to pobeg v sanjski svet (eskapizem)? Je dovolj, da se prebudi oz. ozavešči en človek, da se spremeni sistem?

Ideje za dodatne dejavnosti

Ob filmu lahko pri zgodovini ali sociologiji razmišljate o začetkih industrijskega kapitalizma, kot ga simbolizira tekoči trak. Kako je tekoči trak spremenil svet? Raziščite koncept fordizma. Kaj pomeni?

V začetku 20. stoletja, ki je sprožilo razvoj fordizma, se je razvilo tudi avantgardno gibanje nadrealizem, ki osnovni navdih za ustvarjanje jemlje iz sanj. Pri slovenščini, filozofiji, psihologiji ali umetnostni zgodovini se lahko pogovarjate o avtorjih, kot so pesnika Guillaume Apollinaire in André Breton; slikarja Salvador Dalí in Joan Miró, psihoanalitik Sigmund Freud, režiser Luis Buñuel itd. Tukaj si lahko ogledate manifest nadrealističnega filma **Andaluzijski pes** (Un chien andalou, Luis Buñuel in Salvador Dalí, 1929), v katerem je eden od osrednjih motivov – podobno kot v obravnavanem filmu – oko. Razmislite, kaj vse lahko oko pomeni.

Oglejte si film slovenskega animatorja Dušana Kastelica **Celica** (2017), ki je prejel vesno za najboljši animirani film. Filma **Sen** in **Celica** imata mnogo sorodnih motivov in tem, prav tako sta si podobna v črnohumorno-nadrealističnem načinu obravnavanja teme. Primerjajte ju.

O tehniki animiranja

Film je nastal v tehniki 2D risane računalniške animacije. Ozadja so pri delu z računalnikom ločena od drugih elementov, lažje je ločevati tudi posamezne elemente, jih animirati v več slojih – slednje je očitno v prizorih, v katerih so liki postavljeni na način kalejdoskopa.

Zunaj časa

Nata Metlukh, Združene države Amerike, Japonska, Ukrajina, 2025,
10'45", brez dialogov

Podatkovni inženir hiti skozi življenje v prepričanju, da z večopravilnostjo prihrani čas – a to zgolj ustvarja kaos. Kljub strogemu nadzoru nad časom mu ne uspe postoriti nič: doma vlada nered, delo se kopiči in zajtrk je vedno zažgan. Šele ko čas razpade, v življenju najde srečo.

Izhodišča za pogovor

Opišite uvodni prizor filma – kaj se zgodi, ko zazvoni alarm? Kaj se dogaja z urami, s časom? Kmalu se izkaže, da je začetek filma pravzaprav konec zgodbe: poskusite opisati dogajanje. Kaj počne glavni junak in kako se znajde, kako se odziva na okolje? Kaj pomenijo rdeči in zeleni kvadrati, ki nadležno skačejo iz njegovega računalnika in pametne ure? Medtem ko poskuša glavni junak obvladati čas in vse naloge, ki ga čakajo, obvestila, ki stalno utripajo na njegovi pametni uri, se zdi, da ga vse skupaj prehiteva: obrije si brado, a mu v trenutku zraste nova, odpravi se teč, vendar se vrne, še preden zares kaj odteče, medtem ko si pripravlja obrok, poskuša odgovoriti na množico sporočil, hrana se zažge, v računalnik je prilepljen med sprehodom in medtem ko sedi na stranišču, polije se, a se nima časa preobleči ... Kako bi opisali filmsko vzdušje in na kakšen način se vzpostavlja? Pri vzpostavljanju nevrotičnega vzdušja igra pomembno vlogo tudi zvok: opišite ga (utripanje sporočil, zvonjenje budilk, hiter ritem elektronskih zvokov ...). Občutek lovljenja časa je v nekaterih prizorih tudi simbolno prikazan, opišite jih – npr. ko junak v sobi lovi bele poskakujoče zajčke ali ko teče kot srna. Spet drugi so precej dobesedni in se z njimi lahko poistovetimo – npr. počasni pešci na pločniku, ki jih je treba prehiteti, druga vrsta pred blagajno, ki je vedno hitrejša kot naša ... V nekaterih trenutkih se čas upočasni – kateri so ti trenutki (npr. ko pes lovi metulja, ko veriga pleza po deblu, ko deček rolka) in zakaj so izbrani ravno ti motivi? Kaj pomenijo? Pomislite tudi na babico, ki ves dan sedi na klopci, medtem ko ljudje hitijo mimo – nihče je ne opazi, zato se popolnoma skrči in odide. Nato se v nekem trenutku čas okoli junaka ustavi – jajce obvisi v zraku, ljudje obstanejo, junak celo pogleda v kamero (kaj pomeni tovrstna porušitev četrte stene, na kakšen način nagovori občinstvo?). Spet v drugem trenutku se čas pohitri, začne preskakovati dan in noč, celo leta. V tem časovnem kaosu pa junak najde trenutke pomiritve – kje, kdaj? Npr. v naravi, ko opazuje cvetenje dreves, ko pihne regratovo lučko, ko meče kamne v jezero, ko si vzame čas in pozdravi mimoidoče, ko se v galeriji zazre v sliko (brez telefona). Kako bi opisali gibanje časa v teh trenutkih? Ali teče, se ustavi? Kako torej junak najde pomiritev? Kaj pa vi, kakšna je vaša izkušnja obvladovanja vsakodnevnih nalog? Kako sami občutite stalno prisotnost in dosegljivost, ki ju omogočajo pametne naprave in družbena omrežja? Kako vi iščete pomiritev? Na kakšen način se sami trudite vzpostavljati zdravo razmerje med obveznostmi in prostim časom?

Ideje za dodatne dejavnosti

Tema potovanja skozi čas oz. obvladovanja časa je tudi v filmih precej pogost motiv. Lahko naštejete nekaj naslovov? Razmislite, kakšno vlogo igra ta motiv in kako je uporabljen. Potovanje skozi čas je lahko vir komedije ali satire (npr. **Nazaj v prihodnost** [Back to the Future, Robert Zemeckis, 1985], **Neskončni dan** [Groundhog Day, Harold Ramis, 1989]), lahko je sredstvo za prikazovanje duha časa/individualne zavesti (npr. **Mesto slovesa** [La Jetée] Chrisa Markerja iz l. 1962), lahko je način vzpostavljanja napete zgodbe in filmske pripovedi, kot npr. v filmih **Donnie Darko** (Richard Kelly, 2001) ali **Izvor** (Inception, Christopher Nolan, 2010), lahko vzpostavlja določeno vzdušje, npr. nostalgijo (**Polnoč v Parizu** [Midnight in Paris, Woody Allen, 2011]) itd.

Preobremenjenost in družbeni pritiski, ki jih tako ali drugače ponotranjimo, stalna dosegljivost – vse to lahko vodi v izgorelost. Če se je ta koncept v začetkih povezoval s korporativno delovno kulturo, je danes relevanten za mnoge, tudi mlade. Več o izgorelosti ter o tem, kako jo prepoznati in se z njo soočiti, lahko preberete [tukaj](#).

Poskusite najti vzporednice in primerjati filma **Sen** in **Zunaj časa**. Kako komentirata naš sodobni, tehnološki in ultrakapitalistični svet? Kako se v njem počuti posameznik? Ali filma ponudita rešitev? Kako filma obravnavata izbrane teme – s humorjem, ironijo, nadrealističnimi prijemi? Se vam zdi tak pristop k temi produktiven? Kakšne občutke vzbudita filma v vas?

O tehniki animiranja

Animirani film je ustvarjen v tehniki 2D risane računalniške animacije. Za vsak premik so narisali novo risbo, pri tem pa so uporabili računalnike in digitalna pisala. Ne glede na hitrost gibanja likov je za eno sekundo animiranega filma potrebnih 24 sličic.

Pisma malega Jimmyja

David Graham, Finska, 2025, 3'48",
v angleščini s slovenskimi podnapisi

Zvesti sin piše mami pisma, v katerih opisuje svoje slavne podvige in pustolovščine. Vendar pa se s potekom zgodbe izkaže, da ni vse tako, kot se zdi na prvi pogled.

Izhodišča za pogovor

Kako bi opisali film? Kakšen je njegov ton (satira, črni humor), kakšno vzdušje ustvarja (pomislite tudi na izbrano glasbo, zvočno sliko, slog risbe, nenavadno zmeden kolaž, skrpucalo besed in sličic v pismih)? Kdo je Jimmy? Kaj počne? Od kod piše pisma svoji mami? Lahko bi rekli, da je film poln presenetljivih obratov – opišite jih. Jimmy se oglasi po dolgem času, da bi mami sporočil, da je kot prvi amaterski igralec osvojil golf turnir British Open. V naslednjem pismu je strelec odločilnega gola na škotskem nogometnem prvenstvu. V pismu, ki sledi, se kot tajni agent oglašja iz Ukrajine, kjer rešuje človeška življenja. V naslednjem pismu sporoča, da se bo poskusil vrniti domov, če ga bodo spustili, saj edini zna opravljati določeno delo. V zadnjem pismu Jimmyja pošljejo čez ocean, da bi koordiniral reševalno akcijo, saj to zmore edino on. Neverjetni Jimmyjevi podvigi, ki si jih zamišlja iz svoje zaporniške celice (v Alcatrazu – če ni tudi to izmišljotina), se izkažejo za izmišljene. Kaj je sporočilo filma? Je morda sporočilo prav v filmskem slogu, v črnem humorju, cinizmu, ki prežema film? V zmotnosti lastne veličine, ki si jo lahko pripisuje posameznik? Ali tudi sami kdaj zapadete v poveljevanje oz. olepševanje lastnih dogodivščin? Zakaj ljudje to počnemo? Je povezano s strahom oz. sramom pred tem, kako nas bo videla družba, se želimo pokazati pomembnejši, boljši, kot smo, da bi ustvarili dober vtis?

Ideje za dodatne dejavnosti

Zapor na ameriškem otoku Alcatraz ob obali San Francisca je veljal za enega najstrožje varovanih zaporov. Ustanovljen je bil v času ameriške državljanske vojne, vrhunec pa doživel v tridesetih letih 20. stoletja – eden od najslavnejših zapornikov je bil mafijec Al Capone. Alcatraz je danes muzej in je neredko prizorišče dogajanja akcijskih filmov. Izbran seznam je dostopen [tukaj](#).

Naslov filma nas morda spomni na še en akcijski vojni film – **Pisma iz Iwo Jima** (Letters from Iwo Jima) ameriškega režiserja Clint Eastwooda iz leta 2006. Film, ki s perspektive japonskih vojakov pripoveduje epizodo iz 2. svetovne vojne v bitki za Iwo Jimo, dopolnjuje Eastwoodov film **Zastave naših očetov** (Flags of our Fathers, 2006), ki predstavi ameriško perspektivo. Eastwood, sicer eden od obrtniško najspretnejših režiserjev žanrskih filmov, je v svoji perspektivi precej nacionalističen in povičuje podobo Združenih držav Amerike kot rešiteljice sveta.

O tehniki animiranja

2D risana in računalniška animacija. Avtor je podobe narisal s črnim flomastrom na listke v velikosti samolepilnih lističev in jih skeniral ter animiral v računalniškem okolju.

Carmela

Vicente Mallols, Španija, Francija, 2025, 15',
v španščini s slovenskimi podnapisi

Po izbruhu španske državljanske vojne Carmela odide na fronto, kot to storijo številne druge ženske. Tam bijejo dvojno bitko, proti fašizmu in proti izgubi pravic, ki so si jih že izbojevale. Med spopadi Carmelo zadene doma izdelana granata in ji razstreli desno dlan.

Izhodišča za pogovor

Film se začne in konča z rdečo nitjo. Kaj ta simbolizira? Kakšna je Carmelina življenjska pot? Dekle se leta 1933 iz podeželja preseli v mesto, kjer dobi službo kot šivilja. Zakaj menite, da so mladi odhajali v mesta? Kakšno je njeno razpoloženje? Veseli se, da bo del prve plače lahko poslala družini za pomoč, in polna optimizma zre v prihodnost republike, v kateri bodo večjo in enakopravno vlogo imele tudi ženske. Carmela posluša govor Clare Campoamor (1888–1972), pisateljice in borke za pravice žensk, ki je bila ena glavnih pobudnic ženske volilne pravice. Ženske so lahko v Španiji prvič volile leta 1933 (takrat sicer zmaga desnica, ki zatira sindikalna gibanja in želi Španijo preoblikovati v katoliško državo). Kdaj so lahko prvič volile Slovenke (1946)? Kako so se po pripovedovanju Carmele na prisotnost žensk na volitvah odzvali moški? Naslednje volitve se zgodijo leta 1936. Kako je takrat razpoložena Carmela? Delovno okolje se prilagodi potrebam žensk (vrtci), krožijo obljube o legalizaciji ločitve. Na volitvah leta 1936 zmaga Ljudska fronta, ki jo sestavljajo socialistične, komunistične, separatistične, anarhistične ter republikanske politične frakcije. Njena zmaga je sicer povod za razcvet desničarskega terorizma, to pa vodi do državnega udara desne nacionalistične stranke, ki jo sestavljajo falangisti (desničarski skrajneži, ki se zavzemajo za obrambo tradicionalnih španskih institucij), monarhisti, tradicionalisti. Njihovo vodstvo kasneje prevzame Francisco Franco. Razplamti se državljanska vojna, na fronto se podajo tudi ženske – kakšna je njihova vloga po pripovedovanju Carmele? Delajo v tovarnah orožja, v medicinski oskrbi, udeležene so v neposrednem boju. Kaj se s Carmelo zgodi po poškodbi, ko ostane brez dlani? Kako se sooča z novo situacijo, v kateri se mora ponovno priučiti vsega, torej kako skrbeti zase, pisati, šivati? Carmela se vrne na fronto. Zakaj in v kakšni vlogi? Kot kurirka nosi pisma vojakom in vojakinjam na fronto. Kakšno vlogo igrajo po njenem mnenju pisma, zakaj je to pomembno delo (pisma razume kot tolažbo za vojake, kot skrbstveno delo, ki vzbuja občutke toplote oz. bližine)? Leta 1939 se španska državljanska vojna uradno konča. Kaj se zgodi s Carmelo? Kje pristane? Kakšen je njen konec? Zakaj menite, da je zmagal Francov režim? Kakšna je bila situacija v Evropi in v svetu leta 1939, na pragu 2. svetovne vojne (Nemčija, Italija, umik Sovjetske zveze)? Franco je bil na oblasti vse do svoje

smrti leta 1975. Zakaj menite, da se Španija s tako težavo sooča s svojo zgodovino (v zaključnem zapisu vidimo, da je večina množičnih grobov še neoznačena in posmrtnih ostankov iz njih še niso izkopali)? Koliko poznate vključenost žensk v odporiška gibanja v Sloveniji in po svetu? Kakšna je vloga in podoba žensk v vojni? Kaj se z ženskami običajno zgodi po vojni? Zdi se, da enakopravnost, ki jo uživajo na bojni črti, v miru zbledi ... Ali menite, da je izbira imena junakinje Carmela naključna? Glede na to, da je ena od osrednjih ljudskih pesmi iz časa državljanske vojne prav »Ay, Carmela!«, gotovo ni tako (pesmi lahko v mnogih različicah prisluhnete tudi na spletu).

Ideje za dodatne dejavnosti

O španski državljanski vojni – vzrokih in posledicah v [članku](#) Juliana Casanove v reviji *Razpotja*.

O vlogi žensk v slovenskem narodnoosvobodilnem gibanju med 2. svetovno vojno v [prispevku](#) *Feministične jutranjke* na Radiu Študent, v katerem avtorice odgovarjajo na vprašanja, kakšna je bila tipična partizanka, kakšen je bil status žensk v NOB itd.

Tudi danes so ženske ključne v oboroženih odporih v različnih delih sveta – eden najbolj znanih je primer Rožave. O [zgodovini samoorganiziranja Kurdinj](#) v oddaji *Repetitio* na Radio Študent. Več o revoluciji v Rožavi in ženskem gibanju tudi v [podkastih](#), ki so nastali v produkciji GT22.

Kritični pristop k obravnavi vloge, predvsem pa podobe žensk v revoluciji predstavi [predavanje](#) publicistke Klare Otorepec: »Podoba ženske je sicer že stoletja prisotna v revolucionarni ikonografiji kot alegorija revolucije in utelešenje njenih idealov. Žal pa te podobe lahko služijo kot kulisa realni izključenosti in pogosto neenakovredni obravnavi žensk v revolucionarnih gibanjih, kljub temu, da se ta gibanja ponekod zavzemajo za njihovo emancipacijo. Z vznikom protestniških gibanj od l. 2011 dalje beležimo nov porast podob revolucionark, ki pogosto celo nadomeščajo arhetipskega vodjo protestov – moškega.«

Španska državljanska vojna je navdihnila mnogo umetnikov in aktivistov, bila je pomemben mobilizator množic – bodoči partizanski bojovníki, levičarski aktivisti so svoje izkušnje boja

pridobili v Španiji (pri nas o španski državljanski vojni, ki napoveduje vzpon fašizma v Evropi, l. 1937 v eseju »Premišljevanje o Španiji« lucidno piše Edvard Kocbek), pomembne romaneskne upodobitve vojne ustvari Ernest Hemingway (*Komu zvoní*, 1940). Naštejte še druga pomembna umetniška dela, ki jih je navdihnila španska revolucija (npr. »Guernica«, Pablo Picasso, 1937). Na to temo obstaja tudi obširen [seznam filmov](#).

O tehniki animiranja

Lutkovno stop animacijo v kolažni tehniki dopolnjuje arhivsko gradivo, ki poudarja zgodovinsko naravo pripovedi in ustvarja podrobnejši kontekst (fotografije, časopisni izrezki).

Kvota

Job, Joris & Marieke, Nizozemska, 2024, 2'35",
v angleščini s slovenskimi podnapisi

Ko se vsem državljanom na svetu začnejo spremljati izpusti CO₂, to sprva nima velikega vpliva ... dokler se ne pokažejo posledice doseganja kvote.

Izhodišča za pogovor

Opiši dogajanje v filmu. Kaj se zgodi, ko dobi vsak državljan na svoj mobilnik aplikacijo, ki spremlja njegove izpuste CO₂? Naštete različne situacije, v katerih protagonisti porabljajo svojo kvoto – vožnja z avtomobilom, gliserjem, letalom, sekanje dreves, prenažiranje z mesom, sedenje v džakuziju itd. Kako bi opredelili te dejavnosti – kot nekaj nujnega, bistvenega za preživetje ali kot neko dodatno dejavnost, morda luksuz? Ko nekomu ostane na voljo le še nekaj odstotkov kvote, svoje zadnje trenutke snema – kaj se zgodi, ko izpolni kvoto? Kako to vpliva na druge? Ali začnejo ljudje spreminjati svoje obnašanje? Ali obstaja rešitev – kako pridobiti nekaj odstotkov kvote? Kakšen je ton filma? Kaj je sporočilo filma? Obsedenost človeka z lastnim udobjem pripelje človeštvo do izničenja. Kaj menite o uvedbi kvote, kot jo predlaga film? Logika za uvedbo kvote bi se lahko glasila tako: glede na to, da smo vsi prebivalci tega planeta, je vsak od nas odgovoren za njegovo dobrobit. Bi se strinjali? Zakaj menite, da ljudje – kljub dejstvu, da drvim v pogubo – ne pritisnemo na zavoro in spremenimo svojega obnašanja? Ali menite, da bi tovrstna ultimativna kazen, kot je predstavljena v filmu, dejansko učinkovala? V filmu nosijo odgovornost posamezniki, kar je le del rešitve oziroma problema. Kaj pa družbeni, ekonomski sistemi? Kaj menite, od kod bi morala priti pobuda za spremembo – se vam zdi, da je rešitev v spremembi od zgoraj (npr. v zakonih, v pritiskih države, v načinu delovanja korporacij) ali je odgovornost oziroma rešitev v posamezniku? Je okoljska kriza lahko tudi stvar razreda (avta, džakuzija, mesa, letalske karte itd. si ne more privoščiti vsak). Kakšen je vaš odnos do prihodnosti in okoljske krize?

Ideje za dodatne dejavnosti

Kaj je ogljični odtis? Zakaj nam ne sme biti vseeno? Kako lahko omejim svoj ogljični odtis? Odgovore in pojasnila najdete na [spletni strani](#). Svoj ogljični odtis si lahko izračunate [tukaj](#).

S podnebnim in okoljskim aktivizmom se ukvarja skupina Mladi za podnebno pravičnost – spremljate jih lahko na njihovih družbenih omrežjih, več o njihovem delovanju pa izveste tudi v [različnih prispevkih na Radiu Študent](#).

O okoljskih tematikah najdete poglobljene prispevke, intervjuje, mnenja na spletnem portalu MMC pod zavihkom »Zeleni petek«. [Vabljeni k branju](#).

O tehniki animiranja

Film je posnet v tehniki računalniške 3D animacije. V osnovi tudi računalniška 3D animacija temelji na istem principu animiranja sličice za sličico, le da v tem primeru animator animira 3D računalniške modele in ozadja. Pomembno vlogo igrata dobro poznavanje programov in zmogljiva računalniška oprema.

Moje mnenje o filmu

Izberi si film iz programa, ki te je nagovoril, in napiši kratko refleksijo. Opiši, kako si film doživel_a, kaj ti je bilo pri njem všeč in tudi, kaj te je morda zmotilo. Izpostavi teme, ki jih film obravnava. Kako se film opredeljuje do njih? Kaj pa meniš ti? Razmišljaj tako o vizualni kot zvočni podobi – kako se povezujeta z vsebino oz. idejo filma, jo morda poudarjata. Če ti pisanje ni blizu, lahko namesto tega razmišljaš o filmu skozi risbo, strip, poezijo, kratek video, fotokolaž ali kakšno drugo ustvarjalno formo.

[illegible]